

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrletno 3.50 K, mesečno 1.20 K; za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrletno 4 K; za Ameriko za pol leta 9.50 K za četrletno 4.80 K

Parizska številka 18 v.

Reklamacije so poštne proste. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. Rokopis se ne vračajo. Inserati: Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

I. številka

V Ljubljani, v torek, dne 4. januarja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Zadopise in rokopise za list: Uredništvo: „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca decembra, da jo zopet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja,

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—

za pol leta „ 7.—

za četrletno „ 3.50

na mesec „ 1.20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90

za četrletno „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50

za četrletno „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in karnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Poglaye o nedoslednosti.

Socialni demokratje v tržaskem mestaem svetu niso po volji ne italijanskim, ne slovenskim narodnjakarjem. Zaradi tega nas se ne vzame hudé. Pri razpravi o proračunu za leto 1910 so socialni demokratje pokazali, da ne marajo kimati kakor že leta in leta slovenski narodni zastopniki. Vedeti hočejo vse in o vsem biti na jasnem. Pobijajo stare upravne nazore ital. nacionalistične večine in stavljajo svoje predloge. Zato se pa letos ni mogel tako hitro odobriti proračun kakor druga leta. Razume se, da to ni prijetno ital. nacionalni večini, ampak kaj zato? Pa vse kaže, da se proračun ne bo tako hitro odobril. Zato je pa mestni svet na seji dne 21. t. m. sklenil upravni provizorij za prve tri mesece 1910 leta. Za provizorij so glasovali italijanski in slovenski narodni zastopniki. Socialni demokratje so glasovali proti. Pri glasovanju je sodrug Puecher zaklical: Evo va m združeno italijansko in slovensko buržoazijo. Nastala je nato rabuka na galeriji in med poslanci. Sodrug Puecher je konstatiral dejstvo, pa se se razjezili slov. in ital. nacionalci. «Edinost» je v poročilu o tej seji sicer povedala, da so se slov. nar. zastopniki smejali. Pa ni bilo tako. Slov. nar. zastopniki so se prav pridno udeležili skupne narodno-meščanske jeze nad socialnimi demokrati. Ampak pustimo «Edinosti» in njenim čitateljem veselje nad grozovito resnostjo njenih svetovalcev.

O razpravi je «Edinost» napisala mal komentarček, v katerem je izlila se nekoliko strupa ne socialne demokrate ter jih hotela osmesiti. Hotela, seveda, posrečilo se ji ni. To ve «Edinost» dobro, kakor ve dobro, da ji ne pristojta smesiti druge. Rekla je «Edinost», da so socialni demokratje demagogi, komedijanti in kaj ne vse. O demagogstvu se «Edinost» razume, ker je to njen in njenih gromovnikov posel, komediantarija pa vsakdanji sport.

Občini je treba vladnega odobrenja njenega proračunskega provizorija, drugače ne bi mogla ne plačevati ne iztirjavati. Socialni demokratje so vedeli to prav dobro, pa so vseeno glasovali proti. Zakaj če bi bili glasovali za provizorij, bi bili tako indirektno glasovali za proračun 1909 leta, ki so ga socialni demokratje v svojih listih vedno pobijali in strogo kritizirali. Bili bi potrdili nekaj, čemur nasprotujejo. Bili bi potrdili in dovolili, da se še za tri mesece upravlja občinsko imetje kakor v letu 1909 na največjo škodo proletariata in pljunili bi si bili v zobe. Glasovati o provizoriju se sme, ako sta navzoči dve tretjini poslancev. Vseh poslancev je 80, ital. nacionalcev pa 67, torej več kakor dve tretjini. Ital. nacionalci so sami sklenili pretečeni proračun, naj pa se nadalje nosijo sami odgovornost. Tako bi bili morali misliti tudi slov. narodnjaki, ako bi hoteli biti dosledni, se zaradi tega, ker bi bili ital. nacionalci lahko sklenili provizorij sami brez glasov slov. narodnjakarjev.

«Edinost» torej ni razumela, da so socialni demokratje glasovali proti zaradi tega, ker so hoteli dati nezaupnico večini. In samo zato, ker «Edinost» tega ni razumela, je lahko napisala, da bi bili morali socialni demokratje, ako se hoteli preprečiti glasovanje, zapustiti dvorano, ker bi bilo potem premalo navzočih. Kaj bi bili naredili s tem? Nič drugega kakor to, da bi župan sklical drugo sejo, katere bi se bili udeležili ital. nac. poslanci. In veliki možje pri «Edinosti» niso razumeli, da bi zapustiti dvorano bilo ravno toliko kakor obstruirati.

Socialni demokratje so torej ravnali čisto prav. Kaj pa slov. narodnjakarji? Glasovali so za proračun, proti kateremu so glasovali lani. Glasovali so za nekaj, kar je — po njihovih govorih vsaj — slovenskemu ljudstvu škodljivo, kar, če je bil proračun slab za Slovence lani, mora biti slab tudi za te tri mesece. In glasovali so brez potrebe, ker jih ital. nacionalci niso potrebovali, zakaj da jih je manjkalo lepo število, so se vedno imeli potrebno dvotretjinsko večino.

Kdo se je torej osmešil, ako ne ravno slov. narodnjaki in tisti njih «intelektualni» vodja?

Ampak to je bil samo poizkus slovensko-italijanske buržoazne koalicije proti socialistom. In to je naravno. Ni treba, da se «Edinost» zaradi tega jezi, resnica je, ki jo bode prejalislej občutili tudi vasi delavci in jo spoznali. S tem glasovanjem je Rybač začrtal svoji stranki pet navzdol. Bilo je naravno. S tako dosledno nedoslednostjo se mora priti kmalu do roba. Želimo vam lahko pot.

Kralj in belgijski socialisti.

Leopoldu II. sledi na prestolu njegov nečak Albert, o katerem se ne ve doslej takorekoč nič, ker ni igral v javnem življenju nobene vloge. Ampak meščansko časopisje, ki ima od nekdanj navado, loviti senzacije in se delati «interesantno», mora seveda tudi ob tej priliki glumiti vsezavednost, pa pripoveduje čitateljem, ki verjamejo, da mora biti vse resnično, kar je tiskano, vsakovrstne čudovite bajke. Ker pa ne vedo nič pesničnega, se jim zdi, da je že vseeno, kako se lažeje; čim bolj debelo, tem bolje; čim bolj fantastične bodo vesti, tem boljša bo kupčija. Tako je prišlo nekemu smoku na misel, da mora doseči največji uspeh, ako združi najbolj oddaljena nasprotja, pa je napravil le s hitrostjo, brez čarobije — ena, dve, tri — iz novega kralja pristnega socialnega demokrata. Od lista do lista je šla fantazija o nekakanih izjavah belgijskega vladarja, kako da raz-

ume socializem, ki se da baje prav lepo združi t z monarhijo, kar bo baje izvršil novi kralj.

Da napravi vsemu «interesantnemu» ugibanju, kakor da bi bil kralj Albert tajni pristaš socialno-demokratske stranke, konec, je glavni odbor belgijske socialne demokracije objavil v listu «Pouple» izjavo, ki neusmiljeno razdira vse tiste meglene gradeve. Izjava pravi:

«V trenutku, ko stopa po rajnem Leopoldu II. na prestol novi kralj Albert I. je stranka dolžna, slovesno izjaviti, da obstane ob svojem programu, ob svoji preteklosti, kakor tudi ob svoji nalogi, biti edina zastopnica delavskih koristi. Ob režimu, ki se je pravkar končal, se je staro pojmovanje kraljevske misli znatno izpremenilo. Pred 20 do 30 leti je bil kralj le simbol. Leopold II. je postal velik organizator političnega boja, ki ga je kapitalizem vodil proti proletariatu. V času Maloua in Frère-Orbana je bil kralj samo nositelj firme ministrov; s pomočjo banke pa je postal gospodar vlade, vodja njene politike, najupljudnejši šef velike finance in industrijskih magnatov. Prej je kralj veljal samo 3.300.000 frankov, danes velja okrog 200 milijonov, ki se mu plačujejo za aneksijo Konga — pravljicne svote, ki jih požira militarizem in ki povzročijo morda jutri stavbo vojne mornarice. Iz vseh teh razlogov je socialna demokracija vedila boj proti kraljevski politiki in za ustanovitev republike. In tako bo ravnala tudi dalje. Zaman si domišljujejo nekateri, da se izpremeni z izpremembo vlade tudi nastop monarhije napram proletariatu. Albert I. bo vladal kakor njegov stric s pomočjo bank, veleindustrije, veletrgovine. Brez teh činiteljev ne bo mogel vladati in če bi se hotel ločiti od njih, bi ga odpihnili. Če nima dovolj duha in odvažnosti, da bi vodil privilegirane razrede, bodo oni vodili njega. V vsakem oziru bo sredstvo tistih, ki se obogačujejo z delom drugih in zatirajo delavstvo. Med socializmom in monarhijo ni možna sprava. V trenutku, ko se oficialna Belgija pripravlja slaviti kralja Alberta I., v trenutku, ko se vnovič izkuša, obdati novega vladarja z lažnjivim demokratizmom, zagvini kakor vihar iz delavskih prs klic upanja in radosti: Zivela socialna republika!

Za glavni odbor: Tillmans, Maes, Baek, Huysmans, Delporte, Vandervelde, Volkaert, De Bruckere, Lepen.»

Strokovni pregled.

Naznanila Rudarske Unije.

Po sklepu tretjega zveznega zbora pridejo s 1. januarjem 1910. izpremenjene določbe pravilnika v veljavo. Kjer ni sklenil zvezni zbor nobene izpremembe, veljajo tudi nadalje še stare določbe. Ker novi regulativ po sklepih unijskega zbora še ni dogotovljen, se objavljajo izpremembe za enkrat na tem mestu.

Najvažnejše izpremembe se tičejo

1. Sprejemanje članov. Za člane ne morejo biti sprejete take osebe, ki že dobivajo provizijo iz bratovske skladišnice.

2. Doneski. Tedenski donesek znaša v prvem razredu 40 vin., v drugem razredu pa 20 vin. Članom, ki stopijo po triletnem članstvu v provizijo, se dovoljuje samo donesek za dosego posmrtnine. Ta donesek znaša za koledarsko leto 1 K 20 vin. in se ima vplačati ob začetku vsakega leta. Za nadomestno člansko knjižico se plača 40 vin.

3. Razdelitev doneskov. Podružnice in vplačevalnice dobe od vsakega vbranega tedenskega doneska po 11 vinarjev. Za strokovni list, ki izhaja vsak teden, plačujejo podružnice in vplačevalnice po 7 vinarjev za vsak iztis.

4. Podpora za brezposelnost se dovoljuje v slučaju nezakrivljene brezposelnosti in znaša

po popolnoma vplačanih doneskih za	na dan	na teden	največ na leto
	K	K	K
52 tednov	1:30	9:10	72:80
156 tednov	1:40	9:80	78:40
260 tednov	1:50	10:50	84:00

Pravica do podpore za brezposelnost se začne s 15. dnevom brezposelnosti in traja 56 dni ter ne sme presegati navedenega najvišjega zneska.

5. Posmrtnina za zaostale po članu Unije znaša

po popolnoma vplačanih doneskih za	kron
52 tednov	50
156	60
260	70
520	85

V slučaju smrtne nezgode se prezre karenčna doba za 52 popolnoma vplačanih doneskov; tako da se zaostalim po ponesrečenem članu lahko izplača najnižja posmrtnina.

6. Določbe za stavke. Podpora za stavke se izplačuje od tretjega tedna, in sicer naprej ter znaša po 52 popolnoma vplačanih tedenskih doneskih

- a) za oženjene člane 8 kron
- b) za svobodne člane 6 kron.

Oženjeni člani dobe za vsakega otroka izpod 14 let vsak teden 30 vinarjev več.

Svobodni člani, ki žive s starši, nesposobnimi za delo, ali pa z morda raslimi brati in sestrami v skupnem gospodarstvu, dobe enako podporo za stavko, kakor oženjeni člani.

Kovinarji, pozor! Ključavničarji firme Weibl v Ljubljani, Slomškova cesta, stavkajo že drugi teden. Noben kovinar naj ne išče dela pri Weiblu. Vsak naj se poprej informira v Strokovnem tajnistvu v Ljubljani, Selenburgova ulica 6/II.

Politični odsevi.

* **Kupček novih zakonodajcev** je Bienenrova vlada, kakor smo poročali v zadnji številki, pomaknila v gosposko zbornico. Če so čitatelji brali imena te zanimive gospode, jim je gotovo predvsem prišlo na misel, da so jim skoraj vse te nove zvezde popolnoma neznanе. Lahko se potolažijo; večinoma so neznane tudi drugim ljudem, posebno tiste, ki jih čista gospod Bienenrova tako, da pripisuje ne le njim, temveč tudi njihovim naslednikom za stoletja nadčloveško modrost. Avstrijska gosposka zbornica ima dve vrsti članov; prvi so takozvani dedni. Kadar umrje taka rojena učenost, pride kar njegov dedič na njega mesto in postane zakonodajec. Seveda ne sme lojalni državljan niti pomisliti, da bi bil tak dedič lahko tudi tepec. Kdor je v Avstriji gref, knez ali kaj podobnega, je modrijan, pa konec besedi. Če sme v uradih preskakovati navadne plebejce in postajati deset let prej okrajni glavar kakor drugi, zakaj ne bi bil po svojem rojstvu tudi poklican, da daje navadnemu surovemu ljudstvu tudi postave? . . . Če se le temu navadnemu surovemu ljudstvu ne zazdi danes jutri, da ima samo možgane v glave, morda zdravejšje od onega, kar tiči pod raznimi aristokratskimi lobanjami!

* **Sankcionirani so zakoni**, ki jih je državni zbor sklenil v svojem zadnjem zasedanju in sicer: Trgovinsko politični pooblastilni zakon, proračunski provizorij za prvo polovico leta 1910., določilo alkoholnega kontingenta, zakon o izvrševanju konzularnega sodništva, zakon o pospeševanju živinoreje.

* **Ogrska kriza spravi menda** vendar še grofa Khuen Hedervaryja na dan, zakaj Lukač ni dosegel svojega namena. Očitno je, da cesar ni sprejel Justhovich pogojev, z Andrašijem in Košutom pa Lukač tudi ni nič opravil, tako da sploh nič ne bo s parlamentarno vlado. Pravi se, da bo vsled tega Khuen Hedervary sestavil izvenparlamentarno ministertvo, ki bo pa tudi imelo pred vsem nalogo, iskati stika in sporazuma s strankami.

* **Na Grškem** je 53 poslancev vložilo v državnem zboru zakonski načrt, po katerem bo omogočen oim častnikom, ki so vsled znanih nemirov morali izstopiti iz grške armade, zopet vstop v grško vojsko. Dobe nazaj svoje prejšnje službe in časti. S tem bo omogočen zopet vstop kraljevih princiev v grško armado.

* **Načrt službene pragmatike** za državne uradnike in uslužbence je vlada predložila predsedništvu državnega zbora za ustavno razpravo. Bil je res že čas, da se je to zgodilo in dobro je, da se je obstrukcija v parlamentu končala, ki bi bila sicer preprečila tudi uzakonitev tega prepotrebne službenega reda. Seveda je še vprašanje, kakšen je načrt vlade in parlament bo moral skrbeti, da se ne bodo uradnikom in uslužbenem nalagale same suženjske dolžnosti, ne da bi se jim zagotovile tudi potrebne pravice.

* **Na Hrvatskem** se že nekoliko opazajo posledice Friedjungovega procesa. Prizivno sodišče — stol sedmorice — je sklenil, izpustiti vse Srbe, ki so bili obsojeni v veleizdajniškem procesu, na svobodo, dokler se ne reši njihova ničnostna pritožba. Izvzeta sta samo brata Pribičevića, ker

zakon ne dovoljuje, da bi ostal na svobodi, kdor je obsojen na več kakor deset let.

* **Mladočehski** «Narodni Listy» se prodajo in združijo z «Denom». Konzorciju pristopijo poslanci Kramář, Bredlik in Čech. Starejše urednike «Narodnih Listov» vpokojijo.

* **Srbski ministrski predsednik Pašić** je izrazil svoje upanje, da pride v kratkem do avstrijsko-srbske trgovinske pogodbe. Kar se tiče balkanske zveze, je izjavil Pašić, da je to za sedaj samo ideal, na kojega izpolnitev bo treba še dolgo čakati. Zveza, ki je mišljena na čisto gospodarski podlagi, bi imela napram zapadni Evropi defenzivni značaj. Ofenzivne namene se tej zvezi ne sme pripisovati.

* **Civilna lista belgijskega kralja** je določena na 3.300.000 frankov. Tozadevni vladni predlog je belgijska zbornica sprejela z vsemi proti glasovom socialnih demokratov.

Strokovnim organizacijam!

Po sklepu strokovne komisije v Ljubljani sklicujemo na 9. januarja 1910 v salon Hafnerjeve pivarne na sv. Petra cesti št. 47 v Ljubljani

konferenco

vseh strokovnih organizacij iz slovenskega ozemlja.

Prosimo, da vse strokovne organizacije zanesljivo pošljejo na to konferenco saj po enega zastopnika. Pravico ima sicer vsaka organizacija poslati na vsakih 100 po enega zastopnika. Stroške delegiranja nosijo organizacije same.

Dnevni red konference bo di:

1. Poročilo o strokovnih organizacijah na slovenskem ozemlju.
2. Ustanovitev «Zveze strokovnih organizacij na slovenskem ozemlju».
3. Tisk.
4. Raznoterosti.

Zborovanje se prične točno ob 9. uri dopoldne in bo omejeno samo na en dan.

Za strokovno tajništvo:

Ivan Tokan   **Anton Kristan**
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Umetnost in književnost.

: **Slovenske gledališče.** Menda se ni še nobena izvirna igra na slovenskem odru uprizorila ob tako ugodnih zunanjih okolščinah kakor Jelenčev «Erazem Predjamski». Drugi božični praznik — desetletnica Nučičeva: Oboje je privabilo toliko občinstva v gledališče, da skoraj ni bilo več dobiti prostorčka. Nenavadna prikazen za slovensko premiero! Povzročila je pa ta združitev sitnost: Bilo je obilo ploskanja, toda človek ne ve, kaj je bilo namenjeno beneficijant, kaj pa avtorju. Rekli bi, da mora biti ta uganka najbolj neprijetna pisatelju, ki navadno vendar želi jasnosti o svojem proizvodu. To pa bi bil v soboto le dosegel, če bi bil mogel z očmi neprizadetega gledalca opazovati na deskah realizirane figure svoje fantazije. Menda bi bil tedaj spoznal, da je njegov prvorojenec zagledal gledališke luči le po božji neprevidnosti, kajti umetniških lastnosti, ki bi imele odpirati vrata svetišča, niso Rojenice naklonile Erazmu nič. Nasa dramatična literatura je nerazvita, vredna je torej skrbne nega. Slabo je postlano dramatičnim pisateljem v vseh ozirih; primerne je torej, da se jim nekoliko ugadi pot. Ampak duševnemu očetu sobotne novitete se ne more koristiti drugače, kakor če se mu pove, da je drama lahko prav raznovrstna, le taka ne sme biti na noben način, kakršna je «Erazem Predjamski». Zlasti če je v Jelenču kaj sposobnosti, da sploh kdaj ustvari dramo, mu je treba povedati to; zakaj če se mu sugerira misel, da je Erazem umetniško delo, je njegov eventualni talent pogubljen na veke. Da ima napake, ne bi bilo nič hudega; velikim umetnikom se primerijo napake, včasih mnogo napak in velikih. Toda Erazem je od začetka do konca edina zmota. Na kardinalno vprašanje: Kaj je v tej drami dramatičnega — ne moremo dobiti odgovora, pa naj ga obrčamo, kamor hočemo. Teatraličnih efektov že mrgoli skoraj v vseh dejanjih, celo silnih efektov; a kar je teatralično, se ni dramatično in dolga vrsta posameznih efektov se ne pomeni skupnega efekta. Povrh tega so nam vse te scene že davno znane: Geniji, ki dobro poznajo tisto ozko mejo med vzvišenim in smešnim, so smeli postavljati morišča na oder, polagati hekatombe na deske, operirati z roparskimi druhalmi — toda Shakespeareji se ne porajajo vsak dan. Pa značaj! Osebe, ki so grabile človeka, ko je prebiral zgodovino, so hodile v soboto po odru, ne da bi se bile mogle približati srcu ali pa umu. Kakor marionete, ki jim je nekdo dal imena krajskih in avstrijskih plemičev, kdove zakaj in čemu? — En sam hip je bil, kakor da bi se imelo zbleščati gledalcu: Konrad mori pol ure izdajalca Frana spričo njegovih novih prijateljev in zaščitnikov s pridigo o Judežih in ker ga to le ne «fonta», mu porine od zadaj meč v hrbet. To je

učinkovalo tako parodistično, da se je človek vprašal, če je hotel Jelenč morda parodirati roparsko-vitezke «komade» . . . Če ima avtor kaj daru za dramatične umetnost, se ne more reči po tej premjeri. Če ga ima in če ga pokaže z drugim, živim delom, bo sam pozabil na svojega ponesrečenega Erazma, ali pa se bo norčeval iz njega, gotovo mu pa ne bo dejal enakih bratov in sester. Nikakor se mu pa ne more poslužiti, če se mu pripoveduje, da je na pravi poti in če se mu celo prigovarja, da naj dalje hodi po njej. — Gospod Nučič je igral v tem poizkusu naslovno ulogo. Kaj zna ta igralec, se v soboto pač ni moglo spoznati; nekoliko poz, nekoliko priseg — to bi bilo za umetnika njegovega reda vendar premalo. Opazovali sme deset let, kako se mu je množilo umetniško spoznavanje, kako je naraščala njegova moč ustvarjanja, pa bi nas bilo veselilo, če bi nam bil na svoj častni večer pokazal bistvo svoje umetnosti v vlogi, ki zahteva kaj več nego nekoliko gledališke rutine. V klasični in moderni literaturi je dosti takih nalog. Erazem pa je bil pač tak, kakršen je mogel biti. No, Nučič je žel obilno priznanja in je dobil nekoliko daril, ker so bili lovorji in ploskanje in klici namenjeni njegovemu trajnemu, zaslužnemu delovanju. Ostali igralci so se trudili in večinoma zaslužijo hvalo za svoje delo; krivi niso, da niso mogli rešiti, kar je bilo že naprej izgubljeno.

Shodi.

Solkani pri Gorici. V nedeljo smo imeli jako zanimiv shod po zaslugi N. D. O., ki ga je sklicala, da bi mogel na njem paradirati dr. Mandič. Pri nas ne more biti dandanes javnega shoda, da ne bi imeli na njem socialni demokratje večine in tako so tudi tukaj nasprotniki skoraj izginili pred našimi sodrugi. Takoj po otvoritvi je sodrug dr. Tuma izjavil, da prepuste socialisti predsedstvo sklicateljem, od katerih le zahtevajo, da se jim zagotovi svobodna beseda do rednega zaključka zborovanja. To so narodnjakarji obljubili, a kakor bomo videli, so snedli besedo, dasi je bila disciplina socialistične večine vzorna. Kot poročevalec je nastopil dr. Mandič, ki je imel zelo nesročen dan in je s svojim govorom radikalno razočaral marsikaterega svojih pristašev, ki so pričakovali, da bo kar pohrustal socialne demokrate. Tako se je levil, da je marcvaril naprednjake in Gabrščka, jih imenoval gnilo stranko delavskih izkoriščevalcev, ki ni vredna, da živi, jel je hvaliti socialno-demokracijo, ki je stranka delavcev in bodočnosti. Potem je pripovedoval, da se po naši zemlji širi germanizacija (ni pa povedal, kako je širije puljski narodnjaki in goriski «narodni» zavodji), se ni bil končal tega poglavja, pa ga je že zaneslo v stran in začel je govoriti, da socialnim demokratom ni mar sedanje izboljšanje delavskega položaja, nego da imajo le zadnji cilj na jeziku, pa je — seveda nekoliko napačno — citiral izreke dr. Adlerja in drugih. To je že bilo smešno. Ampak nadalje je postajala stvar bolj in bolj komična. Po vzoru najplitvejših morilcev socialne demokracije je govoril, da hočeje socialisti uničiti male obrtnike in proletarizirati vse, pa je zaklical: «Kdo izmed malih obrtnikov si bo dal vzeti, kar ima, da postane proletarec? (Doctore, doctore, prepozno ste prisli na svet! Zakaj se niste rodili, ko je bil kapitalizem v povojih? Nihče drugi, ampak Vi bi ga bili fotali, pa Vam ne bi bilo sedaj treba «reševati» malih obrtnikov, ki jih kapitalizem žre kakor kokoš črvo.) Ker se ni bilo dovolj konfuzije, se je spravil nad socialno-demokratični minimalni program ter nad «reformiste» in «revolucionarje». V tem je že popolnoma pozabil, da je malo prej odrekal socialnim demokratom skrb za sedanost, pozabil, da se bojuje socialna-demokracija po svojem minimalnem programu za skrajšanje delavnega časa, za izboljšanje plač, za delavsko zavarovanje i. t. d. Pozabil je pa tudi na tisto, kar se je najbolj pričakovalo. O N. D. O. namreč ni povedal nič drugega, kakor da ni politična, temveč gospodarska (?) organizacija in da hoče braniti interese slovenskega delavstva (!). Kako, s kakšnimi sredstvi, po kakšnih načelih, po kakšnem izpoznavju — o tem nisimo slišali besedice. — Nato je govoril sodrug dr. Tuma. Narodnjakarji so ga takoj začeli motiti z medklici, kar je precej razburilo zborovalce. Po energičnem nastopu sodrugov je nastal mir. Dr. Tuma je govoril več kakor uro, ni pa polemiziral z Mandičem, ki si je bil že sam nataknil dovolj polemike. Posvetil je pa zmotan in nejasnosti N. D. O. ter konstatiral, da je napravil Mandič s svojim govorom najboljšo agitacijo za socialno demokracijo. Potem je hotel Mandič postaviti svoje preobrnjene kozolce zopet prav, a ker mu to ni slo od rok, je začel surovo hujskati z nacionalističnimi frazami. Pripovedoval je, da je N. D. O. napravila stavko v Ajdovščini. Sodrug Petejan mu zakliče na to: «Z lepim uspehom!» Ta resnica ga je tako razkaničila, da menda ni več vedel, kaj govoril in tako je zatrdil, da je soc.-dem. stranka poslala svojega zastopnika v Ajdovščino rusit stavko. Na to mu je sodrug Petejan povedal na ves glas: «Dokler ne dckazete tega, Vas imenujem na javnem shodu lažnika!» — Zmeden je potem pripovedoval o stavki voznikov v Trstu, pa je zopet pozabil povedati, da so jo povzročili slovenski podjetniki, katere je bil prej povzdigoval v nebesa in tudi pozabil, da so morali odškodovati podjetnike. Naenkrat je

pa postal krutek in začel ugibati, kako lepo bi bilo, ako bi N. D. O. in socialisti skupno delovali; obljuboval je, da bo «Narodni Delavec» dostojno pisal o socialni demokraciji, pa prosil, naj bi tudi naši listi pisali tako. «On bi bil najsrečnejši tisti dan, ko bi se to zgodilo»... (Hm, hm — z bojevitostjo torej ne gre več? In zdaj naj bi socialna demokracija reševala N. D. O.?) Oglasil se je zopet dr. Tuma za besedo, a zdaj naenkrat Mandič, ki je bil dotlej tako obilen, ni imel več časa, češ, da ima doma bolno ženo. Peščica narodnjakarjev je jela razgrajati in predsednik je zaključil shod. Ni se čuditi, da je to razkačilo socialne demokrate, ki se povedali figovcem nekoliko krepkih resnic, cela N. D. O. je pa med tem izginila iz dvorane kakor k fra. Z besedami ni priznala, ampak občutila je velikansko blamažo.

Domače vesti.

— **Puni v klerikalni stranki** — kdo bi bil to mislil še pred kratkim? In vendar je tako. Vsaj tržaški klerikalni listič «Zarja» trdi, da je tako in če bi sveta inkvizicija imela še tisto moč kakor v srednjem veku, bi morali priti Sustersič, Krek, Lampe, Stefe i. t. d. naravnost na grmado. Zakaj «Zarja» ne očita kranjskim klerikalcem nič manj, kakor da so zagrešili grozni smrtni greh «modernizma». Smešno je to očitjanje, kajpada. Naši klerikalci niso ne modernisti, ne ortodoksni; oni so pač taki katoličani, kakršni so dandanes klerikalci skoraj po vsem svetu. Vera jim je koristno sredstvo za njihove politične in gospodarske cilje, beliti si glavo z verskimi vprašanji pa ne utegnejo, prav zato, ker imajo preveč dela s politiko. Pa jih tudi prav malo skrbi, kako razklada ta ali oni teolog božanstvo Kristusovo, neomadeževano spočetje ali pa apokalipso; za njihovo politiko je to pač vseeno. Le če jim kdo pove, da se je kje na Nemškem ali v Italiji pojavil nov «modernist», ki zahteva svobodo verskega raziskavanja ali kaj podobnega, zbero v svojem spominu nekoliko fraz, ki so jim ostale s šolskih klopi in prekolneje novotarja v dno pekla. Sicer bi se pa z našimi klerikalci prav lahko izhajalo, če bi šlo le za vero; saj bi izgubili najmanjše devet desetih svojih pristašev, ako bi zahtevali od vsakega, da naj pozna le mali katehizem. Prišla je pa «Zarja», nagubancila je čelo, mrko je pogledala in kakor da se je oglasil Torkvemada iz groba, je zadonelo: Krivoverci, mlačneži, modernisti!... Pri «Slovencu» so se pa ustrašili. Na misel jim je prišel greh stesnan; enkrat so se bili upali ziniti par ponižnih besed za jezikovno enakopravnost v cerkvi v Istri. Nič hudega ni bilo in povrh še prav naivno. Ampak tržaški škof Nagel ne trpi tega; v tržaški škofiji ima on ukazovati, kvitizirati, misliti in zeleti pa nima nihče ničesar. Naši klerikalci so veliki Slovenci, Nagel je pa znan «italianissimus». Molči, ljuba duša! «Domoljubje» je dobro, kadar agitiraš po deželi, ne pa kadar govori škof, pa celo škof, ki postane koadjutor dunajskega nadškofa in časoma sam nadškof in kardinal. In ljuba duša si trka na prsi pa se roti, da ima program, kakor bi bil španski, da se je Sustersič na katoliških shodih klanjal peterinu «vladikam» in da ne bo nikdar več zahteval slovenskih pridig in slovenskih litanij. Veliko je kesanje; kakšna bo morala biti pokora, da bo odpuščen greh, storjen v sanjah?

— **Iz izvrševalnega odbora liberalne stranke** je izstopil dr. Zerjav, ki velja za vodjo «narodno-radikalnih» dijakov. Storil je to na zahtevo svojih narodno-radikalnih tovaršev, ki niso zadovoljni s politiko liberalne stranke. Kakšno politiko pa zahtevajo, se ne ve. Da jim liberalna ne ugeja, se ni čuditi, zakaj ta stranka sploh nima uobene politike več. «Slovenec» je mnogo poročal o narodno-radikalnih sestankih in o vzrokih Zerjavega izstopa. Koliko je na teh poročilih resnice in koliko fantazije, se ne da presoditi; gotovo je pa, da liberalcev ta izstop ne veseli. To dokazuje jezna notica v «Slov. Narodu», ki pravi: «Toliko pa vemo: vodstvo stranke je v rokah izvrševalnega odbora, ne pa v rokah kakih radikalnih stavešin, katere svoj vpliv prej kot ne mogočno precanjujejo.» A prav to je tisto: Zerjav je bil kot radikalna stavešina član tistega izvrševalnega odbora in ga je zapustil. Ko je vstopil vanj, so liberalci navdušeno pozdravljali ta sklep; če sedaj tako bagatelizirajo izstop, niso dosledni.

— **Klerikalni petelin list «Naša Moč»** priporoča svojim krščanskim delavcem naročevanje «Slovenca». To je precej velika ironija. Delavci naj naročajo «Slovenca» zato, ker tiva draginjsko politiko, ki jo tako bridko občuti delavstvo in srednji stanovi sploh, delavstvo naj podpira klerikalno časopisje, ker zagovarja tiste ljudi, ki rohne s prižnic, da je delavstvo samo krivo draginje, ker zahteva prevelike plače, delavstvo naj podpira tisto stranko, ki se zavzema za carino na živila in potreščine v taki visokosti, da dosežajo vrednost blaga, delavstvo naj podpira časopisje tiste stranke, ki je vsa vneta za orožje, ki je namenjeno proti delavstvu, če zahteva svoje pravice, delavstvo naj podpira časopisje stranke, ki mu zapoveduje pokorščino celo v primerih krivice? Krščanski socialisti zahtevajo to, in to naravnost predrzno. Klerikalna kapitalistična izkoriščevalna politika, tudi s pomočjo vero, je sužnju delavcu sovražna in se je

bo moralo delavstvo čimprej otresti. Slovensko delavstvo! Kličemo te v novem letu k novemu boju proti taki slepilni in korupcijski politiki, ki nima drugega namena, kakor vodi slovensko ljudstvo na povodcu v dosego svojih sebičnih namenov.

— **Na nunski šoli v Ljubljani** imajo kateheta Janca, ki ima o svojih nalogah čudne pojme. Mi se ne moremo nikakor strinjati z njimi, pa bi prav resno svetovali «prečastitemu», naj se jih otrese. Pred kratkim je bila neka učenka četrtega razreda, ki je prav par dni prej dobila dobro izpričevalo, nenadoma odslovljena. Izgon iz šole je imel sledečo zgodovino: Neki dan je katehet poklical deklico po šoli v svojo privatno sobo. Do pike natančno ne moremo vedeti, kaj se je tam godilo. Pač pa se ve, da jo je izpraševal na čuden način: Kakšni so fantje v Vodmatu, kaj da počenjajo z njo, če jo je kateri vrgel v blato i. t. d. — in nazadnje «če je sama med seboj grešila». Na prva vprašanja je dekle, kateremu se takoj pozna, da je popolnoma naivno, odgovorilo, da so fantje različni, a da je nobeden ni nadlegoval na tak način. Na zadnje vprašanje je pa odgovorila «da», ker je mislila, kakor je pozneje priznala materi, da to pomeni neposlušnost, kakšno kletev in podobno. Da je bila ne popolnoma desetletnemu otroku vsa stvar nenavadna in da jo je pripovedovala součenkam, ni čudno. Posledica pa je bila ta, da jo je drug dan katehet prijel za roko, odpeljal v peti razred in tam postavil pred dekletko kakor na sramotni oder, češ: Glejte, to je tista, ki me obrekuje, da sem jo vrgel na poteljo, da sem šel gledat k oknu i. t. d. In končno so izpodili dekle iz šole. — Naša maloga mi, preiskovati, kaj je otrok govoril; druge istance bi se lahko natančneje zanimale za to. Na noben način nam pa ne gre v glavo, kaj ima katehet sploh klicati dekle v svojo privatno sobo? Njegov urad je šola in nič drugega ne. Pa je tudi čudno, kako mu pridejo na misel taka vprašanja, ki za devetletno dekle pač niso navadna in samoobsebi umevna. Če bi se bila taka vprašanja potrebna, menimo, da bi bilo naravnije, če bi dekleta izpraševala previdna in delikatna žena. Zli se nam pa, da niti potrebno ni bilo, zakaj vneti katehet nivedel staršem povedati nobenega drugega vzroka za svoje inkviziranje kakor to, da ima otrok temno obrobiljene oči. Seveda, otroci siromašnih staršev navadno niso preveč ngojeni. A če se je to že zdelo skrbnemu katehetu sumljivo, bi bil lahko poklical očeta ali mater, pa se pogovoril z njimi. Njegova metoda je pa na vsak način nedopustna in prav resno bi želeli, da bi cenjene mune napravile konec takemu katehiziranju. Menda bi se za te čudne načine lahko pobrigala tudi solska oblast. Če mora že papež biti nezmotljiv, vendar ni treba vsakega kateheta smatrati za takega.

— **Čitalnico ustanoviti** namerava odbor «Vzajemnosti» tekom januarja v prostorih, ki mu jih je dalo Strokovno tajništvo v ta namen na razpolago. Za prvo potrebo naroči zveza le najvažnejše časopise, katerih število pa se pomnoži, čim se poveča število članov in tako okrepi gnotno stanje organizacije. Otvoritev se naznani v «Rdečem Praporu». Za knjižnico, ki šteje že precejšnje število zvezkov, se prosi pridnega nabiranja in darovanja knjig. Sprejmo se knjige v kateremkoli jeziku in kakršnekoli vsebine. Dobrodošli so tudi popolni letniki časopisov in revij, leposloynih ali znanstvenih, nadalje zakoniki, leksike, besednjaki, šolske knjige, atlanti in drugi zemljepisni pripomočki itd. Skratka: Dobrodošlo je vse, kar spada v knjižnico, oziroma kar lahko služi v olajšanje razumevanja pri nazornem pouku iz kateregakoli predmeta. Knjige, ki bi bile čitateljem lahke v kvar, se dodeli knjižnici za notranjo društveno porabo. Slabo ohranjene ali broširane knjige da zveza popravi in zvezati na svoje troške. Sodrugi in prijatelji delavske izobrazbe, na delo!

— **Savski most v Kranju** se je izročil promet.

— **Most preko Soče pri Zagrađu** se je podrl. Pionirji iz Gorice so napravili provizoričen prehod preko reke. Ministrstvo za javna dela je odredilo, da se ima zgraditi nov kameniti most, ki bo stal 869.000 K.

— **Nekaj mizararskih pomočnikov** dobi pod ugodnimi pogoji takoj delo. Povprašati je v strokovnem tajnistvu, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II.

— **Trgovski pomočnik**, ki je socialist in dober strokovnjak, dobi izbornu službo v večjem industrijskem kraju Koroške v konsumnem društvu. Priglasí se naj na sodr. Antona Kristana, Selenburgova ulica 6/II.

— **Prihodnja številka «Rdečega Praporja»** izide radi praznika sv. treh kraljev jutri, v sredo.

Zadnje vesti.

Politični položaj. Dunaj, 3. januarja. Notranje praktično vprašanje se suče zopet okrog češkega deželnege zboru. Kakor znamo, je imela tudi obstrukcija v državnem zboru pravzaprav tam svoj izhod. Nemško-nacionalne stranke so onemogočile konstituiranje in razpravljanje češkega deželnege zboru, češke stranke so se pa zato hotele maščevati v parlamentu. Sedaj, ko je obstrukcija v poslanski zbornici odpravljena, zahtevajo Čehi, da se zagotovi tudi delovanje češkega deželnege zboru, ki ni mogel doslej sploh v nobeni obliki skleniti proračuna. Delavstvo bi se

malo brigalo, če se izkazuje od dne do dne jačneje, da so sedanji deželni zbori sploh le karikature parlamentarničnega načela; toda dokler je deželni zbor zabarikadiran, tudi ne more skleniti v očilne reforme. To preprečiti, je pa v resnici glavni namen nemških strank. Sedaj bi se imel češki deželni zbor sklicati za konec meseca januarja. Do tega časa se imajo pa izvršiti pravna pogajanja med češkimi in nemškimi strankami; najprej bo razpravljal baron Bienerth z enimi in z drugimi strankami. To posvetovanje bo imelo, kakor se oficizno razglša, najprej le informativen značaj. Klub konservativnih veleposestnikov je imel že včeraj sejo, o kateri se pa še nič ne javlja. Prihodnje dni imajo nemški poslanci konferenco in od njihovih sklepov bo največ odvisno, če se notranja politika končno nekoliko izgladi ali ne.

Ogrska kriza. Budimpešta, 3. januarja. Včeraj je imel Lukač posvetovanje z Wekerlem, Andrašijem, Košutom in Molnarom, ki so zastopali nstavno, košutijansko in ljudsko (klerikalno) stranko. Oficizno poročilo o tej konferenci ni ne tič ne mis. Pripoveduje se, da je posvetovanje trajalo pet četrt ure, da se je Lukač temeljito poučil o razpoloženju v posameznih strankah, ter da se je govorilo o načinu, kako bi se dala kriza rešiti. Vse kaže na to, da ni Lukač tudi pri teh strankah ničesar opravil. To je tembolj verjetno, ako ima Lukač res volilno reformo v svojem programu; zakaj Andraš, Košut in njihovi pajdaši se ničesar na svetu tako ne boje, kakor splošne in enake volilne pravice.

Budimpešta, 3. januarja. Misijo dr. Lukaka je smatrati za končano, ker se ni mogel pogoditi ne z Justovo, ne z ostalimi strankami. Načrt, da bi Wekerle sestavil prehodni kabinet, se je razbil ob Košutovem nasprotovanju. Najvrjetnejše je, da odide Lukač v najkrajšem času na Dunaj in položi svoj poklic zopet cesarju v roke. Tedaj bi bilo mogoče, da se pokliče zopet graf Ivan Zichy z nalogo, da razpusti državni zbor. Če se tudi sestav Zichyjevega kabineta ne posreči, se splošno pričakuje, da bo takoj imenovan Khen-Hedervaryjevo ministrstvo. — Justhova stranka je sklenila zahtevati sklicanje državnega zboru za petek, da bi razpravljal o adresi na cesarja.

Dunajski deželni zbor. Dunaj, 3. januarja. Na današnji seji nižjeavstrijskega deželnege zboru, ki je bila precej viharna, je poslanec Richter zopet vložil nujni predlog, ki zahteva, kakor znani l-x Kolisko in l-x Axmann, da dobi nemščina edini učni jezik na vseh nižjeavstrijskih šolah. Razpravljalo se bo o tem komediantovskem predlogu v petek.

Angleška volilna agitacija. London, 3. januarja. V Readingu je imel finančni minister Lloyd George velik govor. Rogal se je smešnem strahu pred Nemčijo ter je dejal, da naj bi Anglija rajše posnemala Nemčijo, kar se tiče varstva delavcev ni zavarovanja za bolezen in onemoglost; proračun Anglije je tak, da bi lahko kaj resnega storila na tem polju. (Avstrijski ministri nimajo tako «čudnih» navad.)

Avstrija in Bolgarska. Sofija, 3. januarja. Doslej veljavno trgovinsko razmerje med Avstro-Ogrsko in Bolgarsko se je v vzajemnem sporazumu podaljšalo na nedoločen čas.

Delavski boji v Ameriki. Washington, 2. januarja. Predsedništvo amerikske delavske zveze, ki šteje poldrug milijon delavcev, je izdalo razglas, s katerim poziva člane, naj nabirajo sklad, s katerim se ima voditi boj zoper «United States Steel Corporation» (t. j. ogromno kapitalistično podjetje za jeklo), ki se ima smatrati za sovražnika delavskega razreda in dežele.

Društvene vesti.

§ **Iz odbora «Vzajemnosti» v Ljubljani.** To dni se razposilja članom pozive na oddajo legitimacij vsaj do 9. januarja 1910, bodisi zaupnikom, ki dostavljajo zadevna pisma, ali pa naravnost v zvezni pisarni, Selenburgova ulica št. 6/II. Zaupniki so naproseni, da pozive zanesljivo oddajo in od vsakega zahtevajo legitimacijo, ki se jo vrne prve dni v januarju, ko se bo dostavljalo vabila na občni zbor. Člani, ki so prejeli legitimacije šele te dni, naj jih ravno tako vrnejo. Kdor morda še nima legitimacije, naj to takoj naznani, da se mu jo napravi. Vsako pomanjkljivost v njej (nepačno ime, manjkanje naslova, upravne in osrednje številke ter znak i. t. d.) je takoj naznaniti, da se napako popravi. Zaostali člani naj poravnajo prispevke tako, da bo plačano tudi za december. Ker pregledni odsek legitimacije nujno rabi, da jih primerja s katastrskimi kartami in blagajniško knjigo, je pričakovati, da se bodo člani odzvali temu pozivu, ne da bi jih bilo treba še posebej opominjati. Tajnikovo in blagajniško poročilo izide tekem januarja v «Rdečem Praporju», na kar bodi že danes posebno opozorjeno.

Raznoterosti.

† **Sneženi plaz** je zasul blizu Inthe na Tirolskem lovca Watschingerja in Lambacherja. Prvi je mrtev, drugi težko ranjen.

† **Naraščanje prebivalstva na Anglijskem.** Po najnovejših podatkih je naraslo prebivalstvo

na Angleškem v zadnjih 25 letih za 10 milionov. Število porok je naraslo na Irskem, dočim je padlo na Angleškem in Škotskem. Smrtni odstotek je iznašal l. 1881 187, dočim je iznašal lanske leto samo 151 na tiseč. Zelo očividno pa je padanje porodov v zadnjih 30 letih. Še leta 1881 je bilo na 1000 ljudi 363 porodov, leta 1908 pa je samo 26.

† Deček, ki čuti vodo pod zemljo. V Korminu so napravili interesantne poizkuse z nekim dečkom, po imenu Antonio Rosa iz Italije, ki čuti pod seboj vodo. Čuti to sam po sebi, deloma s pomočjo palčič. V večji družbi, v kateri sta bila tudi zdravnik dr. Benardelli in Marchesini, je na dvorišču barona Locatellija konstatiral vodo in rekel, da je v globočini 33 m. Res je bil tam nekaj vodnjak, globok 30 m. Tudi na dveh krajih je konstatiral vodo pod zemljo in naznanil globočino. Kako čuti vodo, tega sam ne more prav povedati. Pravi, da ga nekaj pretrese, globočino pa čuti po palčici. Poizkušnje nadaljujejo. Deček Antonio Rosa je star 16 let.

† Stražnikov zločin. V Rimu je vlomil neki stražnik v stanovanje 27 let stare gospe, ki bi ga morala uslišati. Ker pa ona tega ni marala, ji je pognal iz samokresa kroglo v glavo, nakar se je tudi sam ustrelil. To je bil v decembru že četrti slučaj, ko se mora kronika baviti z rimsko policijo.

Močenje postelje 30-18
se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.
Zavod „Sanitas“
Velburg P 348 (Bavarsko.)

A. Zupančič
knjigovez v Ljubljani
Slomškova ulica hiš. štev. 31
priporoča svojo nanovo urejeno
*** knjigoveznico ***
za prijazna naročila vsakovrstnih v knjigoveško stroko spadajočih del. 4
Razun vezanja raznih knjig za knjižnice in šolsko rabo se še posebno priporoča za naročila trgovskih knjig (protokolov), različnih map, vzorčnih knjig in vsakovrstnih kartonaž. Izdeluje tudi okvirje in passepartout, prikladne za različne podobe, fotografije i. t. d.
Cene nizke. Postrežba točno

Delavski žepni koledar
za leto 1910
je ravnokar izšel.
Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.
Naročila in denar je poslati
Upravi „Rdečega Prapora“ v
Ljubljani.

Častiti gospod
Gabrijel Piccoli
lekarnar
52-10 v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Sterle
posetnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Želodčni liker

FLORIAN

je najboljšo krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozná,
Kdor ga má,
Ima zdravje domá!

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ „ 4.60.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Zaloga moke
Vinko Peter Kranj
Peter Majdič Jarše
v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 281
Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, 7-4 Dunajska cesta 32. — Telefon štev. 165.
KAREL MEGLIČ
lastnik tvrdke Lavrenčič & Domicelj, žitna trgovina.

Najbolj varno naložen denar
je v slovenski
Mestni hranilnici ljubljanski
Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.
Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost denarja je porok poleg rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vse svoje davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in župnišča cerkveni denar. Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/2 % ter pripisuje nevzdržnjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.
Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama in ga vlagateljem ne zaračuna.
Denar se lahko pošilja tudi po pošti.
Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.
Posoja se na zemljišče po 4 3/4 % na leto. Z obrestni obnem plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6 % izposojenega kapitala, poplača dolg v 33. letih. Dolžnik more poplačati svoj dolg tudi poprej, ako hoče.
Posoja se tudi na menice in vrednostno papirje. — Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnice proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi otroke navajajo k varčnosti. — V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v
Prešernovih, prej Slonovih (Elefantnih) ulicah 3.

H. Sutfner
Ljubljana: Mestni trg
razposilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoni.
Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4.50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Vseletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1.20, srebrna K 5.—. 42

Vsi, ki se čutite trudne in slabotne,
ki hočete okrepiti svoje slabotno telo in pojačiti svoje pregnane in utrujene živce, ste nervozni, neodločni, bolelni in oslabei zaradi oslabiljivih bolezní; vsem doječim materam, dojiljam in dojenčcem, če jih ne hranite z materinim mlekom, če hočete imeti čvrste in zdrave otroke, vsem tistim priporočamo živce utrjuje, okrepuje in kri tvorečo hranivo, ki se imenuje **Sladin**, t. j. doktorja pl. Trnkoczya sladni čaj. S sladinom se prihrani 50 % na stroških v gospodinjstvu. Vse to dokazujejo tisoči izpričeval. En zavoj 1/2 kg velja 50 vinarjev. Po pošti najmanj pet zavojev. Glavna zaloga lekarna Trnkoczy, Ljubljana. 52-17

Dolnška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg
v Ljubljani
Telefon štev. 168. priporoča svojo

Izborna pivo v sodih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.
Tiska Iv. Fr. Lampret v Kranju.